

• Jaap Stoppelenburg ontwikkelde een methode om falende lezers toch te leren lezen. “Als na een paar keer blijkt dat een bladzijde lezen geen half uur kost maar vijf minuten, zie je ze opbloeien. Het verbaast me iedere keer weer hoe groot de impact van slecht lezen is op het zelf vertrouwen van kinderen.”

FOTO SAKE ELZINGA

Van zweetlezen naar sleeplezen

Martine Zuidweg

LEERKRACHTEN

logopedist Jaap Stoppelenburg heeft een methode ontwikkeld om kinderen met leesproblemen te helpen. Hij is coördinator van het Dyslexiecentrum in Oost-Friesland en medewerker van een leescentrum in Drachten voor stagnerende lezers in de basisschoolleeftijd.

Een kwart van de basisschoolleerlingen gaat met een forse leesachterstand naar het vmbo, blijkt uit cijfers van het ministerie. Wat is uw verklaring.

“We moeten zelf het boetekleed aantrekken als onderwijs, vind ik, en ons dood schamen. Er zijn zoveel leuke lessen

bijgekomen zoals wereldoriëntatie en dramatische vorming en wat niet allemaal, dat het technisch lezen (woorden aan klanken koppelen, red.) op de achtergrond is geraakt. Dat moet weer bovenaan ons prioriteitenlijstje komen. Een kind van 9 moet het technisch lezen gewoon onder de knie hebben.”

Dat lukt nu niet?

“In veel gevallen niet. En het nadeel is dat het aanleren van technisch lezen na het negende jaar veel moeizamer gaat. Als een kind dan niet in redelijk tempo en zonder veel fouten kan lezen, is ie zich daar erg van bewust. Dan ontwikkelt zich rondom dat lezen al gauw een

explosieve lading van angst en woede en minderwaardigheidsgevoelens. Ik heb een kind wel eens horen vragen: ben ik eigenlijk wel goed geboren?”

En dan komen ze bij u?

“Ik zie de stagnerende lezers bij wie alles uit de kast is gehaald, maar zonder voldoende resultaat. Die kinderen zijn blijven hangen in de fase van het beginnend lezen. Het hakken en plakken, b-oo-m wordt boom, is hij andere lezers al lang ingewisseld voor automatische woordherkenning. Bij de groep zwetende lezers zoals ik ze noem, zie je dat die oude strategie nog steeds wordt toegepast, dus ook bij

veel langere en onbekende woorden. Er ontstaat een praktijk van eindeloos ontcijferen.”

U heeft het Sleeplezen bedacht. Wat houdt het in?

“Het principe is dat je de oude leesstrategie, waarmee die kinderen het niet redden, vervangt door een simpeler en efficiëntere aanpak.

De ‘leuke’ lessen hebben leren lezen verdrongen’

Als begeleider bepaal je het tempo bij het lezen. Ik laat een pen boven de tekst meelopen. De lezer krijgt de opdracht de pen heel precies te volgen en de klanken uit te spreken die de pen aanwijst. Zo krijgt hij of zij niet de tijd om een woord eerst te spellen en vervolgens de klanken aan één te plakken. Het kind moet iedere klank uitspreken en direct er achteraan de volgende klank. Doordat dit in hoog tempo gebeurt, wordt het woord als het ware direct uitgesproken en spreekt de lezer vloeiende zinnen. Wat je met het Sleeplezen

hoopt te bereiken is dat de vloeiendheid en het tempo terugkomen door het de lezer onmogelijk te maken om in die oude strategie te vervallen. Kinderen mogen zoveel fouten maken als ze willen. Als de techniek eenmaal verbetert, zullen die vanzelf grotendeels verdwijnen. Negatieve feedback is uit den boze. De nadruk ligt op de techniek.”

Werk het?

“Bij de meeste kinderen wel. Je ziet kinderen tijdens de behandeling vaak enorm veranderen. Ze komen bij je met de stellige overtuiging dat lezen afschuwelijk is. Als na een paar keer blijkt dat een bladzijde lezen geen half uur kost maar vijf minuten, zie je ze opbloeien. Het verbaast me iedere keer weer hoe groot de impact van slecht lezen is op het zelfvertrouwen van kinderen. Als ik het idee heb dat kinderen zelfstandig verder kunnen, wil ik ze na drie maanden nog eens zien. En ik merk dat de techniek blijft hangen. Het is in feite een trucje dat ze onder de knie moeten hebben.”

***Werken meer
begeleiders met
Sleeplezen?***

“Ik geef cursussen aan leerkrachten en ik merk dat sommigen het heel moeilijk vinden om die attitude die ik zo op prijs stel, uit te voeren. Je moet die emotionele lading rondom dat lezen weghalen. Je moet dus alles aan negatieve opmerkingen achterwege laten. Dat is voor mensen in het onderwijs, die gewend zijn aan dat rode pennetje, soms heel moeilijk. De universiteit in Groningen onderzoekt het Sleeplezen op dit moment. Rond de veertig kinderen in Groningen en Drenthe worden door medewerkers van de universiteit met Sleeplezen behandeld en gevolgd. Heel spannend. Ik hoop dat we hiermee wetenschappelijk kunnen bewijzen dat het werkt en niet alleen bij mij. Dan gaat hier de vlag uit.”